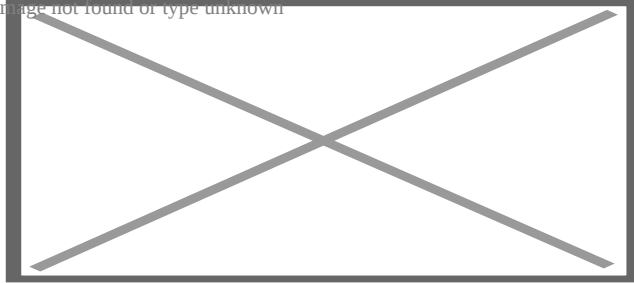

maria turtschaninoff

Image not found or type unknown

PIRMA KNYGA

Iš švedų kalbos vertė
ELŽBIETA KMITAITĖ

Visos teisės saugomos. Be raštiško leidėjo sutikimo
nei ši knyga, nei kuri nors jos dalis negali būti kopijuojama,
atkuriama, perduodama ar įrašoma jokia forma.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Knygos vertimą remia

 unknown

© Maria Turtschaninoff, 2014
© Vertimas į lietuvių kalbą, Elžbieta Kmitaitė, 2021
© Viršelio apipavidalinimas, Judita Židžiūnienė, 2021
© Leidykla „Aukso pieva“, 2021

ISBN 978-609-8105-67-4

Versta iš:
Maria Turtschaninoff
MARESI. KRÖNIKOR FRÅN RÖDA KLOSTRET
Schildts & Söderströms, Helsingfors

 Image not found or type unknown

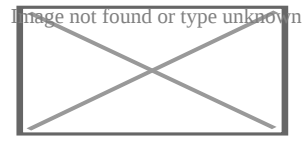

Image not found or type unknown

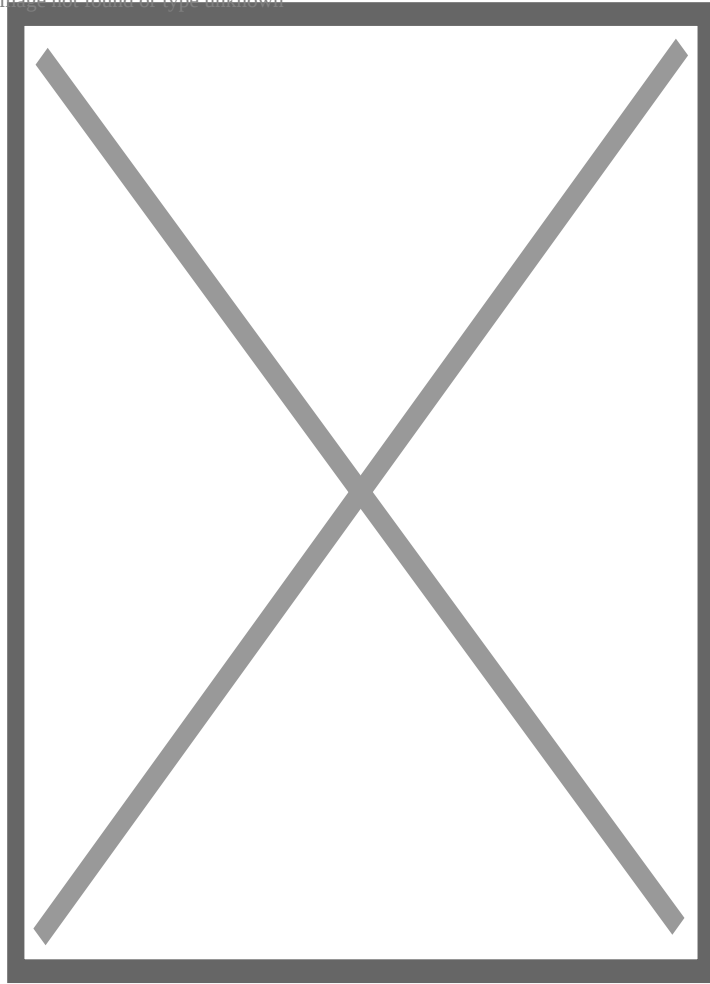
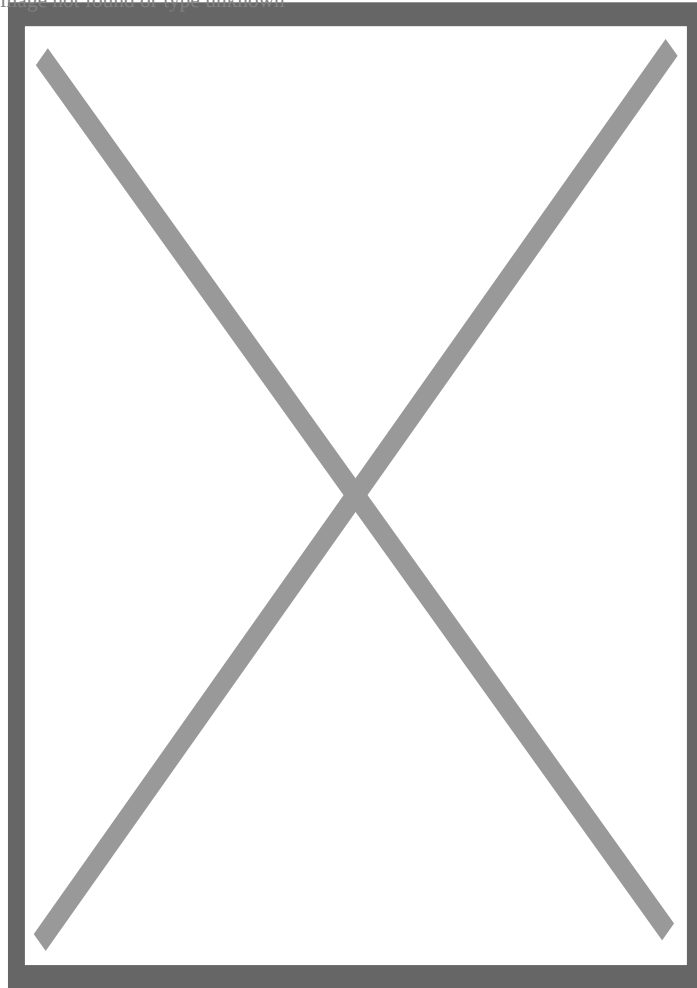

Image not found or type unknown

MANO VARDAS MARESI ENRESDOTER, rašau šiuos žodžius devynioliktais trisdešimt antrosios Motinos valdymo metais. Ketverius metus praleidau čia, Raudonajame vienuolyne, per tą laiką perskaičiau beveik visus senuosius tekstus apie vienuolyno istoriją. Sesuo O sako, kad šis mano pasakojimas bus padėtas prie kitų raštų. Kaip keista. Aš dar tik novicė, ne abatė, ne išsimokslinusi sesuo. Tačiau, anot sesers O, svarbu, kad kaip tik aš užrašyčiau, kas nutiko. Aš viską regėjau savo akimis. O pasakojimais iš antrų lūpų nevalia pasikliauti.

Nesu istorijų pasakotoja. Dar ne. Bet jei lauksiu, kol ja patapsiu, kol išmoksiu tinkamais žodžiais nupasakoti tai, kas įvyko, viską būsiu pamiršusi. Todėl prisiminimus užrašau dabar, kol viską aiškių aiškiausiai regiu prieš akis. Nedaug laiko praėjo, vos vienas pavasaris. Atminty šviežia ir tai, ką mieliau pamirščiau. Kraujo kvapas. Trupantys kaulai. Nenoriu šių prisiminimų iškelti į dienos šviesą. Bet privalau. Apie mirtį rašyti sunku. Tačiau vien todėl, kad sunku, negalima imti ir pamiršti.

Pasakoju, mat antraip vienuolynas užmirš. Pasakoju ir tam, kad pati suprasčiau, kas įvyko. Skaitydama istorijas visados geriau suprantu pasaulį. Tikiuosi, kad taip bus ir užrašius savąją.

Vis galvoju apie žodžius. Kokie žodžiai geriausiai perteiks įvykius, neiškreipdami ir nepagražindami vaizdo? Kiek tie žodžiai sveria? Iš visų jėgų stengsiuosi aprašyti tik tai, kas svarbu šiai istorijai, nutylėsiu, kas nereikalinga, te Deivė atleidžia, jei ne visad eisis sėkmingai.

Sunku nuspręsti, kur istorijos prasideda, o kur baigiasi. Nežinau, kur šiosios pabaiga. Su pradžia lengviau. Viskas prasidėjo į vienuolyną atvykus Jajai.

TAŲ PAVASARIO RYTĄ, KAI ATKELIAVO JAJA, paplūdimyje rinkau moliuskus. Prikrovusi puspilnį krepšį atsisėdau ant akmens valandėlę pailsėti. Paplūdimys skendėjo šešėliuose, saulė dar neperkopusi Baltosios damos kalno, kojos šalo nuo jūros vandens. Po padais, į taktą su jūros mūša, girgždėjo apvalūs akmenukai, vandens pakraščiu šokinėjo raudonkojis paukštis koanas – irgi ieškodamas moliuskų. Kaip tik šiam sėjikui ilgu snapu pačiupus kriauklę, netoli aukštų, siaurų uolų, vadinamų Dantimis, išniro nedidelis laivas.

Būčiau apie jį antrąsyk nė nesusimąsčiusi, šiuose vandenyse kas mėnesį pasirodo ne vienas žvejų laivas, tačiau šis atplaukė keisčiausia kryptimi. Su mumis prekiaujantys žvejai paprastai atvyksta iš žemyno šiaurėje arba iš turtingų žvejybinių vandenų aplink salas rytuose. Jų laivai visai kitokie, maži, baltai dažyti, su dangaus mėlio burėmis ir dviejų, trijų vyrų įgula. Iš žemyno atsargas, o kartais ir novices, plukdo pilvoti ir lėti laivai. Šie dažniausiai atplaukia su palyda, saugančia nuo piratų. Kai prieš ketverius metus pati atplaukiau tokiu laivu, pirmąsyk regėjau jūrą.

Bet šito laivo, išnirusio iš už artimiausio Danties ir patraukusio tiesiai į krantą, pavadinimo nežinojau. Keletą kartų buvau mačiusi panašių. Jie atplaukia iš tolimų kraštų vakaruose – Emelio ir Samitros arba dar toliau.

Tie laivai paprastai traukia nuo žemyno, panašia kryptimi kaip žvejų laiveliai. Buriuoja pakrantėmis ir tik labai prisireikus suka į gilesnius vandenis. Mūsų sala labai maža, pasirinkus neįprastą maršrutą, sunkiai randama. Sesuo Loeni sako, kad tai Pramotė slepia šią salą, bet sesuo O iš tokių kalbų juokiasi ir murma apie nevykėlius jūrininkus. Man atrodo, kad sala slepiasi pati. Tačiau šis laivas apiplaukė Dantis tiesiai iš vakarų – ir salą visgi atrado. Ir burės, ir laibas korpusas buvo pilki. Tokias spalvas sunku pastebėti plieninėje jūroje. Šis laivas garsiai apie save nesiskelbė.

Pastebėjusi, kad laivas traukia į mūsų mažąjį uostą, pašokau ir nulėkiau akmenuotu

pagalėjimui. Bijau, kad net krepšį su moliuskais palikau. Už tokias eibes sesuo Loeni mane ir bara. Tu per daug impulsyvi, Maresi, sako ji. Imk pavyzdį iš Motinos. Ar ji šitaip mestų nebaigtus darbus?

Ne, Motina šitaip nepasielgtų. Kita vertus, Motina, pasiraitojusi kelnes, jūržolėmis aplipusiomis kojomis, dvilinka ir moliuskų nerankiotų. Ko gero, kadaise dirbdavo tokius darbus, kai buvo jauna novice kaip aš. Bet negaliu įsivaizduoti Motinos – jaunos mergaitės. Tiesiog neįmanoma.

Seserys Verka ir Numelė išėjo į prielauką pasitikti laivo. Žvelgė į pilkąsias bures ir manęs nė nepastebėjo. Tyliai, atsargiai prisėlinau arčiau, kad tik girgždančios lentos manęs neišduotų. Įdomu, ką čia veikia sesuo Numelė. Sesuo Verka vadovauja prekybai su žvejais, o sesuo Numelė atsakinga už mažiausias novices.

– Ar šį Motina ir regėjo atplauksiant? – Sesuo Numelė prisidengė delnu akis.

– Gali būti, – atsakė sesuo Verka. Ji niekados nespėjo, jei tiksliai nežino visų faktų.

– Tikiuosi, tai netiesa. Motinos žodžius traso metu buvo sunku interpretuoti, bet žinutė aiški. – Sesuo Numelė pasitaisė kyką. – Pavojus. Baisus pavojus.

Man po kojomis sugirgždėjo lenta. Seserys atsisuko. Sesuo Numelė susiraukė.

– Maresi. Ką čia veiki? Kiek žinau, šiandien turėtum dirbti Židinio seserijoje.

– Taip, – numykiau. – Atėjau rinkti moliuskų, bet pastebėjau tą laivą.

Sesuo Verka mostelėjo į laivą.

– Ana, tempia bures.

Tylomis stebėjome, kaip įgula manevruoja laivą ir prisišvartuoja prie molo. Nustebau, pamąčiusi, kaip mažai laive žmonių. Priekyje stovėjo senas vyras su barzda ir mėlyna tunika – spėjau, kad kapitonas. Be jo, laive pastebėjau tik tris kitus vyrus, visi atrodė išvargę ir niūrūs. Kapitonas išlipo pirmasis, sesuo Verka žengė arčiau ir persimetė su juo žodžiu. Baudžiausi prisėlinti arčiau ir pasiklaustyti, ką sako, bet sesuo Numelė tvirtai suėmė mane už rankos. Po valandėlės Verka grįžo, sukuždėjo kažką Numelei į ausį ir ši tuojau pat nusitempė mane šalin nuo molo.

Klusniai patraukiau paskui seserį Numelę, bet vis tiek nenustygau smalsumu. Troškau nugirsti naujienų, kad turėčiau ką papasakoti kitoms novicėms. Vis sukausi, gražiau galvą ir spėjau išvysti, kaip kapitonas padeda kažkam išlipti iš laivo kajutės. Mažytė figūrėlė šviesiais plaukais, išdrikusiais ant liesų pečių. Ant kadaise buvusių baltų marškinių apsisivilkusi tiesią rudą berankovę suknutę. Drabužiai buvo nudėvėti, nors iš pradžių pasirodė, kad suknelė – iš tankaus šilko, figūrai pajudėjus, supratau, kad ji kietai apkepusi purvu. Veido neižiūrėjau, ji vis nepakėlė galvos, tarytum privalėtų žiūrėti į žemę. Tarytum bijotų, kad ši išslys jai iš po kojų. Tai buvo Jaja, nors aš šito dar nežinojau.

Nesuprantu, kodėl sesuo Numelė taip nuožmiai mane tempė šalin nuo prielaukos. Jau tą pačią dieną Jaja buvo atvesta į novicių seseriją, pas visas. Tik ilgi plaukai buvo sušukuoti, švelnūs, nors vis dar purvini, ir apsirengusi kaip visos, rudomis kelnėmis, baltais marškiniais ir baltu kyku. Vien todėl, kad regėjau ją atvykstant, supratau, kad ji kitokia nei mes.

JAJA GAVO LOVĄ GRETA MANIŠKĖS. Novicės paprastai miega mažiausių novicių salėje, tačiau jos juk dažniausiai būna jaunutės. Jaja pakankamai didelė miegoti su mumis, vyresnėlėmis. Spėjau, kad ji metais ar dvejis vyresnė už mane – trylikametę.

Gretima lova vyresniųjų novicių salėje buvo tuščia, mat Joema neseniai išsikraustė į Židinio seseriją būti sesers Ersos novice. Sesers Ersos novicės vienintelės nemiega Novicių seserijoje. Jos privalo palaikyti Židinio ugnį, kad niekados neužgestų, ir laiku atnašauti aukas Havai. Joema jaučiasi ypatinga, mat ją pasirinko tarnauti Židinio seserijoje. Žinau, kad mano, jog visos jai pavydime. Pirmąsyk atvykusi į salą irgi maniau, kad nieko nėra geresnio, kaip gyventi Židinio seserijoje, kur visados apstu valgių. Mano skrandis dar nebuvo pamiršęs bado žiemos, kurią išgyvenau namie. Bet pamačiusi, kokia sesuo Ersą griežta, kad niekados nepalepina savo novicių didesnėmis porcijomis, liiviausi svajoti. Koks jausmas ištiesai būti prie maisto, dirbti su maistu ir negalėti jo valgyti!

Be to, Joema kalba per miegus. Nepasiilgau jos.

Ją atsisėdo ant lovos ir visos novicės, didelės ir mažos, suspito aplinkui, kaip visada, kai į vienuolyną atkeliauja nauja mergina. Mažosios žavėjosi jos ilgais, šviesiais plaukais, banguojančiais iš po lininio kyko. Kykai saugo mus nuo kaitrios saulės, bet plaukai po jais niekados negali būti surišti. Niekad jų ir nekerpame. Plaukuose – stiprybė, sako sesuo O.

Vyresnėlės klausinėjo, iš kur ji atvykusi, ar ilgai keliavo, gal iš seniau pažįsta kurią nors vienuolyno gyventoją. Ją sėdėjo sustingusi. Jos oda šviesesnė nei daugelio, bet pastebėjau, kad ji dar ir išblyškusi. Paakiai įdubę, patamsėję, beveik violetiniai. Kaip našlaitės žiedai pavasarį. Ji nieko nekalbėjo, neatsakė nė į vieną klausimą, tik sėdėjo ir dairėsi.

Pakilau nuo lovos.

– Užteks jau. Visos turit nebaigtų darbų. Keliaukit sau.

Visos pakluso. Keista, kai pirmąsyk čia atkeliavau, vis prisivirdavau košės, niekas nebūtų pasivarginęs manęs klausyti. O dabar esu viena vyriausių novicių seserijoje, kol kas nepaskirta patarnauti jokiai konkrečiai seseriai. Esu novice seniau nei dauguma merginų. Vienintelė Enikė atkeliavo į vienuolyną anksčiau už mane ir dar nebuvo priskirta į jokią seseriją.

Parodžiau Jajai jos spintą ir joje sukrautus švarius drabužius, paaiškinau, kur tualetas, ir padėjau šviežiai pasikloti lovą. Ji atidžiai klausėsi mano nurodymų, bet vis dar nieko nesakė.

– Šiandien tau nereikės dirbti jokių darbų, – tariau ir užlenkiau jos antklodės kraštą. – Vakare turėsi eiti į Rožės Šventyklą padėkos apeigoms, bet nesijaudink, parodysiu tau viską, ką reikia žinoti. – Išsitiesiau. – Jau beveik metas vakarieniauti. Nuvesiu tave į Židinio seseriją.

Ją vis dar nieko nesakė.

– Ar supranti, ką sakau? – paklausiau draugiškai.

Galbūt ji iš taip toli, kad kalba kuria nors pakrantės kalba. Kaip aš, kai tik atvykau. Šiaurėje, tokiose šalyse kaip Ruva, Urundija ir Lavura, kalbame kitokia kalba nei čia, prie jūros. Pakrantės kalbos tarpusavyje gana panašios. Jomis kalbantieji supranta vieni kitus, nors skiriasi tarimas ir kai kurie žodžiai. Tačiau šalys taip artimai prekiauja, kad jų kalbos per amžius išliko panašios, sako sesuo O. Man pirmieji metai vienuolyne buvo sunkūs, kol išmokau kalbą.

Ją linktelėjo. Staiga išsižiojo.

– Ar tiesa, kad čia visai nėra vyrų? – Nustebau, koks žemas jos balsas, o tokio akcento anksčiau nebuvo girdėjusi.

Papurčiau galvą.

– Ne. Vyrams į salą įžengti draudžiama. Žvejai, su kuriais prekiaujame, negali išsilaipinti, sesuo Verka prieplaukoje superka jų laimikį. Žinoma, kai kurie mūsų gyvuliai – patinėliai. Pobjauris gaidys, keli ožiukai. Bet jokių vyrų.

– Kaip išsiverčiate be jų? Kas prižiūri gyvulius, kas dirba žemę, kas jus apsaugo?

Nuvedžiau ją prie aukštų, siaurų miegamojo durų. Sesarijoje yra begalė durų ir visos jos skirtingos. Jomis užsidarome, atsitveriamė, apsisaugojame, pasislepiame, užsimaskuojame. Jos spokso į mane iš plačių geležinių rėmų, stebėjimą didžiulėmis medžio akimis, pinkliais raštais. Suskaičiavau, kad kiekvieną dieną pereinu bent dvidešimt skirtingų durų.

Namie turėjome dvejas. Trobelės duris ir lauko tualetu duris. Abejos sukaltos iš medinių lentų, sutvirtintos odiniais, tėvo padirbintais vyriais. Naktimis tėvas užšaudavo trobelės duris didžiule sija. Lauko tualetą galėjai iš vidaus užrakinti sklėsčiu, kurį mano brolis Akiosas bandydavo iš lauko atkrapštyti su skiedra, o mes su seseria Naraese klykdavom palikti mus ramybėje.

Nusivedžiau Ją į Novicių seserijos koridoriumi.

– Pačios javų neauginame, sala per daug akmeninga. Visa, ko reikia, perkame iš žemyno. Bet turime daržovių lysvių, alyvmedžių giraitę, o Nuošaliojoje Šventykloje seserys raugia vyną. Jį geriame tik kelis syk per metus, per šventes ir apeigas.

Išlindome laukan, į šiltą vakaro saulę, tad užsitraukiau ant akių kyką. Sėseriai Loeni nepatinka, kai taip darau, sako, kad atrodo nedailiai, bet man nemalonu, kai saulė spigina į akis.

– Apsaugos mums nereikia. Retas kas taip toli atplaukia. Argi nematei, kokios stačios aplink vienuolyną uolos, kokios aukštos sienos? Vienuolyną juosiančioje sienoje yra tik du įėjimai. Tą, pro kurį atėjai tu, galima užšauti sunkiomis durimis ir sklėsčiais. Kitą vadiname Ožkų vartais, jis veda tiesiai į kalną, – parodžiau į tą pusę, – į siaurutį takelį, kuriuo vedame ožkas į ganyklas. Takelis siekia iki Nuošaliosios Šventyklos, link Baltosios damos šlaitų, daržovių lysvių. Nepažįstant šių vietovių, nuo kalno čia labai sunku rasti kelią. O ir piratai prie vienuolyno priplaukę buvo jau labai seniai. Jie puldinėjo tik čionai atsikrausčius Proseserėms, todėl ir pastatė sieną. Saloje, be vienuolyno, daugiau nieko nėra. Taigi nėra ir nuo ko gintis. – Ant kairiojo delno dešiniu smiliumi nubrėžiau apskritimą, saugantį nuo piktos akies. – Visos esame Pramotės tarnaitės. Ištikus bėdai, ji mus apsaugos.

Vidiniame kieme buvo tuščia. Visos, matyt, jau Židinio seserijoje. Taip nutinka kaskart pasklidus gandui, kad turime šviežios žuvies. Prieš atkeliaudama čia, vos kelis sykius ragavau džiovintos žuvies – pasirodė beveik beskonė. Bet sesuo Ersą, ruošdama maistą Židinio seserijoje, naudoja įvairiausias žoleles ir retus prieskonius. Pirmą sykį pakabinusi šaukštą jos troškinio, vos neišspjoviau – toks nepažįstamas skonis. Laimei, susilaikiau, mat seserys nepritariamai varstė žvilgsniu. Visos būtų bemat supratusios, kokia aš neišmanėlė. Jau ir taip jaučiausi kaip nerangi kaimietė. Vėliau išmokau visų tų neįprastų skonių pavadinimus. Cinamonas iš rytų, balanda iš šiaurinių salų, geltonasis irukas ir raudonėlis iš mūsų pačių kalno papėdės.

Pažvelgiau į Ją. Turbūt jaučiasi čia tokia pati svetima, kaip aš, kai atkeliavau į salą. Ištiesiau ranką, norėdama paguodžiamai paplekšnoti per petį, bet ji atšoko šalin, tarytum būčiau užsimojusi trenkti. Delnais užsidengė veidą ir sustingo. Skruostai dar labiau išblyško.

– Nebijok, – atsargiai pratariau. – Tik norėjau tau aprodyti visas seserijas. Matai, ten stovi Kūno palaima. Su šiuo pastatu susipažinsi rytoj ryte. O šie laiptai veda į Šventyklos kiemą, Žinių seseriją, Sėserių menę ir Rožės Šventyklą. Vadiname juos Saulėlydžio laiptais, nes veda į vakarus.

Pastebėjau, kad Ją dairosi pro pirštus, taigi kalbėjau toliau.

– Šiuos ilgus, siaurus laiptus vadiname Mėnesienos laiptais. Juos sudaro du šimtai septyniasdešimt laiptelių! Pati suskaičiavau. Šitie veda į Mėnesienos sodą ir Mėnesienos

seseriją. Ten yra Motinos celė. Ar jau susipažinai su Motina?

Jaja nuleido rankas ir linktelėjo. Žinojau, kad jau bus susipažinusi, visos naujos mergaitės su ja susipažįsta. Klausiau visai ne iš reikalo. Tiesiog norėjau, kad atsipalaiduotų.

– Retai gauname progą užlipti tais laiptais. O dabar trauksime prie Saulėlydžio laiptų. Jie veda į Židinio seseriją ir podėlį. Eime.

Nedrįsau paimti jos už rankos ir nusiųsti, paprasčiausiai žengiau pirma ir vyliausi, kad nuseks paskui. Ji taip ir padarė, tik laikėsi per kelis žingsnius man už nugaros. Aš ir toliau plepėjau, kad ją nuraminčiau, kaip kad plepu su vištomis, rinkdama jų kiaušinius. Sesuo Mareanė iš manęs juokiasi, bet nedrausmina. Ji ne tokia, kaip sesuo Loeni, kuri vis stengiasi mane nutildyti. Sesuo Mareanė supranta, kad baikščius gyvūnus ramina švelnus balsas.

– Nustebsi, kaip gerai mes čia valgome. Kai pirmą kartą išgirdau, kad kiekvienai vakarienei gausime mėsos ar žuvies, prapliupau juoktis. Maniau, kad pokštauja. Mėsa kiekvieną dieną! Bet tai ne pokštas. Dažniausiai gauname žuvies arba mūsų pačių ožkų mėsos. Kai kurios novicės sako, kad valgome per daug ožkienos, bet man patinka įvairiausi gardūs patiekalai, kuriuos iš ožkienos paruošia sesuo Ersas. Ožkų dešrelės ir kepsniai, ožkienos troškiny ir džiovinta mėsa. Ir, aišku, ožkos pienas. Iš jo gamina visokius sūrius. Vištas laikome dėl kiaušinių, bet kartkartėmis į sesers Ersos troškinius papuola ir vienas kitas paukštis. Sesuo Ersas vadovauja Židinio seserijai. Visos seserys atsakingos už skirtingus darbus, bet tu visa tai netruksi pati pastebėti.

Užpluošėme laiptais į patį viršų. Įėjusi į Židinio seserijos kiemą, užuodžiau baltos žuvies ir virtų kiaušinių aromatą. Suurzgė pilvas. Kad ir kiek valgau, vis tiek amžinai esu alkana. Taip tęsiasi jau nuo pat bado žiemos.

– Visos čia valgome tą patį, – paaiškinau, žengdama prie Židinio seserijos durų. – Nuo jauniausių novicių iki seserų ir pačios Motinos. Tik Nuošaliosios Šventyklos seserys valgo kitoje menėje. Mes, novicės, pavalgome pirmos, po mūsų – seserys. Tokia pačia tvarka ir prausiamės, pamatysi rytoj.

Atvėriau jai Židinio seserijos duris, amžinai kvepiančias duona. Pirmąsyk atvykusi neatsispyriau pagundai ir palaižiau kaštono rudumo medieną, patikrinti, ar skonis kaip duonos. Sesuo O visą mėnesį barė mane už tokias paikybes. Dabar aš vyresnė ir protingesnė. Bet durys tebekvepia duona.

Jaja toliau tylėjo. O aš kalbėjau smarkiai per daug. Sesuo Loeni tikrai mane sudrausmins. Bet pajutau, kad Jaja nebe tokia įsitempusi, pasiruošusi sprukti. Atsisėdo šalia manęs ir paėmė iš Joemos porciją baltos žuvies su kiaušiniiais ir troškintomis korų šaknimis iš pietinės salos papėdės. Nudžiugau, kad gavome korų šaknų, o ne kopūstų. Mus labai dažnai maitina kopūstais.

Pavalgiusi atsilošiau suole ir papplekšnojau per apvalų pilvuką.

– Jei papasakočiau namiškiams, kaip mes čia valgome, niekad nepatikėtų.

Skaudu prisiminus, kad mano šeima neturi tiek valgio kaip aš vienuolyne. Galbūt kartais vis dar badauja. Mano namai taip toli, kad nebežinau, kokios žiemos juos aplanko, nežinau, koki derlių šįmet nurinko, ar turi, ką padėti ant stalo.

Belieka viltis, kad, turėdami pamaitinti viena burna mažiau, bus sotesni. Galėčiau jiems parašyti laišką, bet niekas namuose nemoka skaityti, be to, neįsivaizduoju, kas nugabentų laišką į mūsų mažą sodybėlę didžiųjų Ruvos slėnių šiaurėje.

Nusipurčiau sielvartą ir drąsinamai nusišypsojau Jajai.

– Negalvok apie praeitį. Dabar esi čia, vienuolyne, su mumis, o seserys čia tikrai ne tokios

griežtos, kaip galbūt girdėjai kalbant. Po vakarienės galime veikti ką panorėjusios.

Aplinkui subruzdavo novicės ir prižiūrimos sesers Ersos nunešė lėkštes ir puodelius į plovyklą. Sesers Ersos novicės nušluostė ilgus stalus, kad būtų švarūs, kai ateis eilė vakarieniauti seserims. Susirinkau lėkštę ir puoduką, Jaja pasekė mano pavyzdžiu ir abi atsistojome į eilę prie plovyklos.

– Daugelis novicių vakarais traukia į paplūdimį maudytis arba rinkti kriauklelių, – pasakojau.
– Kitos kopia į kalnus skinti gėlių ir grožėtis atsiveriančiais vaizdais. Kai kurios skaito sesers O arba sesers Numelės užduotus skaitinius, kalbasi arba žaidžia.

Panardinome lėkštes į šalto vandens geldą. Paskutinės išėjome iš plovyklos ir išlindome į vakaro saulę. Iš ožkų namo girdėjosi mekenimas. Netrukus bus metas melžti. Kelios seserys šnekučiuodamosi kopė Saulėtekio laiptais. Privalau paskubėti, kol iš savo kambario neišėjo sesuo O.

– Ar rasi kelią į Novicių seseriją? Gali užsiimti kuo tik nori iki pat padėkos apeigų Rožės Šventykloje.

– Gal galėčiau eiti su tavimi?

Ir vėl nustebau išgirdusi, koks žemas Jajos balsas. Stovėjo sugniaužusi rankas, nudelbusi akis į žemę. Man suspaudė širdį. Nenorėjau pasiimti Jajos kartu. Vakaraus būnu viena. Niekada nesu nieko pasikvietusi drauge.

– Tau būtų nuobodu, – numykiau. – Supranti, aš...

Ji stovėjo sustingusi. Taip smarkiai gniaužė rankas, kad net krumpliai pabalo. Nesutiko mano žvilgsnio. Nevaliojau atsakyti vienišai merginai draugijos pirmąjį vakarą naujuose namuose.

– Aišku, kad gali eiti kartu, jei tik nori. – Ji tuojau pat pakėlė akis, o aš nusišypsojau. – Eime, paskubėkim!

Nubėgau Saulėtekio laiptais, tyliai atsiprašinėdama kely pasipainiojusių seserų. Taip stumtelėjau seserį Loeni, kad net kykas nusmuko.

– Maresi! Žiūrėk, kur bėgi! O jei taip vienašyk Motiną... – jos balsas išnyko man už nugaros, nulėkiau gruoblėtu vidinio kiemo grindiniu ir užbėgau Saulėlydžio laiptais, o Jaja atskubėjo man pavymui.

Šventyklos kiemą supo trys pastatai, po vieną iš visų pusių, ketvirtame pakrašty leidosi nuožulnus Novicių seserijos stogas. Vakaruose, priešais vienuolyno sieną, stovėjo seserų menė. Rytuose, priešais kalną, stūksojo gražioji Rožės Šventykla, o šiaurėje – seniausias vienuolyno pastatas – Žinių seserija. Už Žinių seserijos – Žinių kiemas su vienišu citrinmedžiu ir nuo jūros vėjų sienos saugomu Žinių sodu.

Nubėgau prie Seserų menės, atlapojau duris ir nukūriau koridoriumi, tiesiai prie sesers O kambario. Man įkandin aidėjo Jajos žingsniai.

Prieš užeinant pas seserį O, privalu pasibelsti specialiu žalvario belstuku. Jis vaizduoja gyvatę, kuri susisukusi apžioja sau uodegą. Paklausus sesers O, ką reiškia toji gyvatė, sesuo kreivai šyptelėjo ir atsakė, kad gyvatė – jos sergėtoja. Išmokau vienu sykiu jos per daug nekamantinėti. Bet nusprendžiau kurį kartą išsiaiškinti, ką turėjo omeny.

Pasibeldus sesuo O kaip visad griežtai tarstelėjo:

– Įeikite.

Pravėriau sunkias ažuolines duris. Prie didžiulio rašomojo stalo, po vakarų langu, sėdėjo sesuo O, pasilenkusi prie popierių ir knygų stirtos. Rankoves prisidengusi lininėmis movomis, kad rašalu nesuteptų marškinių, o pirštai buvo juodi.

Paprastai, man atėjus, tik kilstelė antakį ir mosteli į raktą, pakabintą ant kablio, po vienu

sieninių žibintų. Bet išvydusi man už nugaros Jają, padėjo žąsies plunksną į šalį ir išsitiesė.

– Kas čia tokia? – paklausė kaip visada tiesiai ir aš pajutau, kad Jaja krūptelėjo.

Žingtelėjau į šalį, kad jiedvi geriau viena kitą matytų.

– Čia Jaja, šiandien atkeliavo. Parodysiu jai lobių kambarį.

Pajutau, kad raudonuojau. Stengiuosi kitiems girdint šių žodžių netarti. Tai tik vaikiškas pavadinimas, kurį pati suteikiau kambariui, pirmąsyk išvydusi, kas jame slypi. Suprantu, kad raktas iš tiesų neveda į jokių lobių kambarį. Bet man tai nuostabiausia vieta visoje saloje.

Bet Sesuo O jau grįžo prie darbo. Mostelėjo į raktą ir pervertė po nosimi gulinčios knygos lapą. Man regis, vakarienę pamiršta dažniau, nei aplanko.

Nukabinau raktą. Ilgio sulig mano ranka, ištaigingai graviruotas. Visad laikau jį taip pat, tvirtai sugniaužusi galantišką rakto viršūnę. Pamojau Jajai ir tyliai uždariau mums už nugaros duris. Išsišiepiau. Nevaliojau susivaldyti. Kaskart vis taip pat nekantrauju.

Lobių kambarys – Žinių seserijoje už visų mokslo menių, tolimiausiam ilgo, aidinčio akmens koridoriaus gale. Vakaraš seserija tuščia, o mokslo menių durys uždarytos. Enikė sykį paklausė, kaip man nebaisu ten eiti pačiai vienai, kai saulė jau taip žemai nusileidusi, o seserijoje nebėra nė gyvos dvasios. Man niekad nė nešovė į galvą bijoti. Nesuprantu net, ko man turėtų būti baisu.

Šį vakarą pirmą kartą atėjau čia ne viena, dėl to jaučiausi nesmagiai. Vienuolyne retai esame vienos. Valandėlės lobių kambaryje – vienintelis laikas per visą dieną, priklausęs tik man vienai. Bet stengiausi būti miela Jajai. Vyliausi, kad pamačiusi, ką ten veikiu, pati norės keliauti laukan, galbūt pažaisti su viena iš vienuolyno kačių ar pasikalbėti su kuria nors novice. Nors nepanašu, kad būtų labai šneki.

Lobių kambario durys kaip ir kitos Žinių seserijoje – aukštos, dvivėrės. Raudonai rusvo medžio, nupoliruotos ir nublizgintos iki švytėjimo. Jas prižiūri pati sesuo O. Keletą sykių per mėnesį atsinešusi kopėčias, stiklainį bičių vaško ir didelę švelnią skepetą, trina ir šveičia. Jai jokiu būdu nepriklauso to daryti, tą supratau, kai nugirdau seserį Loeni caksint liežuvium, kaip visada, kai būna kuo nors nepatenkinta. Bet suprantu, kodėl sesuo O tą daro. Vienos durys atitveria tave, kitos saugo paslaptis, trečios kardo ką nors pavojinga. O šios durys draugiškai globoja lobių kambarį. Mielai padėčiau seseriai O blizginti jų nuostabius raižinius. Reikės kada nors paprašyti.

Įkišau raktą į spyną ir medumi kvepiančios durys be garso atsivėrė.

Jaja aiktelėjo.

Lobių kambarys – ilgas ir siauras. Išilgines sienas nuo grindų iki lubų dengia lentynos. Toliau, priešakinėje sienoje – siauras, aukštas langas, pro jį spįsta vakaro saulė. Didesnio lango man nėra tekę regėti – padirbintas iš dvidešimt vienos stačiakampės stiklo plokštelės. Saulės šviesa švelniai glosto tūkstančius knygų nugarėlių lentynose; aš atėjusi čia visados akimirką pa stoviu, įkvepiu dulkių, pergamento ir palaimos aromato.

Geriausią dienos akimirka. Viskas dėl jos verta. Gyventi čia, toli nuo šeimos, toli nuo žaliojo slėnio tarp aukštų kalnų. Gulėti naktis po nakties ilgesio verinama širdimi. Valgyti košę pilkais, drungnais žiemos rytais. Gauti barti nuo seserų ir vyresnių novicių, kol išmokau, kaip čia priimta elgtis, kas leidžiama, o kas uždrausta. Visus metus beveik visiškai nesuprasti, kas aplink mane šnekama. Visa tai ir dar daugiau yra verta, nes atvedė mane į šį lobių kambarį, pilną lūkesčių ir ilgesio – bet gero ilgesio. Tokio ilgesio, nuo kurio man stipriau suspurda širdis, išrausta skruostai.

Jaja priėjo prie vienos iš lentynų. Pagarbiai perbraukė nugarėles pirštų galiukais ir atsisuko į

mane.

- Nežinojau, kad visame pasaulyje yra šitiek knygų!

- Ir aš, kol neatsidūriau čia. Moki skaityti?

Jaja linktelėjo.

- Mama išmokino. - Ji atvertusi galvą gėrė aukštų lentynų didybę. - Šitokia daugybė... - pakartojo apkvaitusi.

- Galima skaityti kurias tik panorėsi. Tik tie pergamentai pačiame viršuje tokie seni ir trapūs, kad juos liesti leidžiama tik šalia esant seseriai O.

Nebesusilaikiau. Jajai teks pačiai užsiimti. Pasiėmiau knygą, kurią skaičiau vakar, dar vieną, ir dar, ir nusinešiau visas ant stalo prie lango. Ten galiu ramiai skaityti, šviesai krintant per petį. Man neleidžiama degti žibalinės lempos. Bet nieko tokio, vakaro saulė sprūsta pro langą ilgai, o mano akys jaunos ir žvitrios. Galiu skaityti net ir sutemus. Sykį taip įsijaučiau, kad pamiršau bėgantį laiką, nepastebėjau, kad prasidėjo padėkos apeigos, ir tik išvydusi prie durų į mane stebėilijančią seserį O, supratau, kaip susivėlinusi. Nežinau, kiek laiko ten stovėjo, pašokau ir puoliau atsiprašinėti, burbuliuodama nelyg patvinęs upelis, bėgiojau po salę, dėlioju į vietą knygas, o širdis plastėjo nelyginant paklaikęs paukštis. Sesuo O stebėjo mane tylomis, o jos tyla mane gąsdino dar labiau nei griežti žodžiai, prie kurių buvau pratusi. Bet priėjusi prie sesers, išvydau, kad plonos lūpos šypsosi, o akys - šiltos. Ji paglostė man plaukus. Pirmą kartą nuo tada, kai palikau mamos namus, pajutau tokį švelnų prisilietimą.

Suspaudė gerklę, nevaliojau prabilti. Rudų plaukų sruoga išsprūdo iš po mano kyko ir sesuo, užkišusi garbaną man už ausies, švelniai paplekšnojo per skruostą. Abi išėjome, aš užrakinau duris ir ištiesiau seseriai raktą. Išengus iš Žinių seserijos, ji nusivedė mane į Rožės Šventyklą ir padėjo taip tylutėliai įsliūkinti vidun, kad likau nepastebėta ir nenubausta. Tą sykį.

Sesuo O ir toliau elgėsi su manimi griežtai kaip visados, bet aš jos taip labai nebesibaiminau. Sykį, užėjusi į sesers kambarį, radau ją taip panirusią į knygą, kad manęs nė nepastebėjo. Kykas nusikreivojęs, viena ranka išsiblaškiusi kasėsi žilus plaukus, kita lėtai vertė knygos puslapius. Staiga supratau. Ji - tokia pati kaip aš.

Godžiai atsiverčiau knygą ir puoliau skaityti. Kambaryje stojo tyla. Iš lauko girdėjosi jūros bangų kuždesiai ir klykiančios žuvėdros. Skaičiau ilgai. Tik baigusi skaitomą knygą ir pasiėmusi naują, prisiminiau Jają. Pakėliau akis.

Jaja sėdėjo ant saulės nušviesto grindų lopinėlio, ant kelių atsivertusi knygą. Knyga tokia didžiulė, kad Jajos nė kelių nesimatė. Saulės spinduliui nuslydus nuo knygos puslapių, Jaja vėl nusitempė knygą į šviesos lopą, nė neatsistodama. Švelniai nulenkusį kaklą, nepakėlė galvos. Kai atėjo laikas padėti knygas ir traukti į padėkos apeigas, teko kelis kartus ją šaukti, kol išgirdo.

Nuo tada niekados vakarų lobių kambaryje neleidau viena. Netrukau priprasti prie Jajos artumo, ji tūnojo tyli kaip pelė ir visad elgdavosi taip, kaip paprašydavau. Greitai išvis pamiršau, kad kadaise čia leisdavau vakarus viena.

PIRMASIS JAJOS RYTAS VIENUOLYNE išaušo saulėtas. Pavasariais oras čia dažniausiai gražus. Tik rudenį Pramotė šukuojasi plaukus ir dangus pratrūksta liūtimis. Tuomet vargiai drįstame išžengti laukan, kad vėjas nenublokštų į uolas. Mūsų sala, Menosas, dar nepasipuošė

pavasario gėlių žiedais, bet ožkos jau džiaugėsi šviežia žolyte.

Kai visos atsikėlėme, pasiklojome lovas ir sustojome į eilę, atvėriau miegamojo duris. Sesuo Numelė suskaičiavo, ar visos esame, ir nusivedė į vidinį kiemą. Tokią ankstybę lauke vis dar buvo žvarbu, akmenys blizgėjo nuo rasos. Kartu su seserimi Numele kieme pasveikinome saulę. Visados sveikiname rytuose, iš jūros, kylančią saulę, kuri apdovanoja mus šiluma ir gyvybe. Iki atvykdama čia, nenutuokiau, kokia saulė svarbi, kad be jos nebūtų jokios gyvybės. Džiaugiuosi, kad dabar žinau, kad galiu pasveikinti ją kartu su kitomis novicėmis. Stovėdama su merginomis svajojau apie dieną, kai galėsiu sveikinti saulę Šventyklos kieme su seserimis. Iš ten saulėtekis ir saulėlydis matyti kur kas geriau nei iš vidinio kiemo.

Parodžiau Jajai, kokius judesius daryti, pakuždėjau, ką jie reiškia. Paprastai sveikinant saulę kalbėtis negalima, bet sesuo Numelė padarė išimtį, kadangi Jaja naujokė. Apsidairiau, ar kas nors pastebi, kad šįsyk aš viską moku ir nebesu ta, kurią kitoms tenka taisyti. Joema dėbtelėjo į mane ir pakėlė veidą į dangų. Ji niekad neparodo, kad padarei jai įspūdį.

Kai baigėme, sesuo Numelė per vidinį kiemą nusivedė novices į Kūno palaimą. Ten mūsų laukė sesuo Kotkė. Ji atsakinga už Kūno palaimą. Susiraukšlėjusi nuo vandens garų, drabužiai visados drėgni, limpa prie jos putnaus kūno nelyginant ungurio oda. Seserys bendromis jėgomis atvėrė akmenines duris, tokias sunkias, kad vienai moteriai jų nepajudinti.

Padėjau Jajai nusirengti. Iš pradžių nedrįso, bet pamatė, kad visos novicės nusirenginėja. Kai nusivilko marškinius, supratau, kodėl jai nedrąsu. Visa nugara išraižyta bjauriais randais, tarytum nučaižyta botagu ar lazda. Ji ne viena tokia.

Į vienuolyną mergaitės patenka dėl įvairiausių priežasčių. Kartais skurdžios šeimos iš pakrantės šalių atsiunčia dukterį, kad būtų kam ją išmaitinti. Kartais šeima pastebi, kad jų dukra protinga ir smalsi, tad trokšta suteikti jai geriausią išsilavinimą, kokį tik gali gauti moteris. Pasitaiko, kad čia atsiunčiamos sergančios ar suluošintos merginos, kad vienuolynas jomis pasirūpintų. Tokia yra Ida. Ji iš prigimties žemesnio ūgio nei didžiuma, o šeima neturėjo išgalių ją pasirūpinti. Tačiau Idos dvynė Rana atsisakė skirtis su seseria ir atsikraustė į vienuolyną kartu su Ida.

Kartais koks nors turtingas žmogus sumoka vienuolynui, kad jo dukrai būtų suteiktas išsilavinimas. Galbūt todėl, kad ji labai negraži, arba dėl kokių nors priežasčių netiki rasiantis jai vyrą. Moteris, praleidusi vaikystę vienuolyne, visados ras darbo.

Kad ir Joema. Tėvas atsiuntė ją čia norėdamas, kad išmokytų valgio ruošimo meno, tuomet būsią lengviau ją ištekinti. Joema turi keturias seseris, visos už ją gražesnės ir seniausios ištekintos. Gal todėl ji kartais tokia nemaloni?

Tačiau pasitaiko vienuolyne ir pabėgėlių merginų, dažniausiai iš Urundijos, vasalinių žemių arba gausybės vakarų šalelių. Mergaitės, trokštančios žinių, šalyse, kuriose moterims draudžiama mokytis, draudžiama kalbėti. Šiose šalyse apie vienuolyną žinoma tik iš uždraustų pasakojimų, kuriuos moterys viena kitai kužda paslapčiomis, kai aplink nėra pavojingų ausų. Atvirai apie mūsų salą kalbėti negalima, bet daugelis apie ją vis tiek yra girdėję. Enikė yra pabėgėlė, taip pat ir mažoji akadietė Heo, atkeliavusi iš sienomis aptvėrto miesto Namaro, prie Urundijos ir Akadijos sienos. Jų nugaros išvagotos panašiais randais kaip Jajos. Įtariau, kad Jajos praeitis, ko gero, panaši kaip jų, o dabar galutinai įsitikinau.

Nusivedžiau Jają glotniais marmuriniais laiptais, vedančiais šiltą vandenį. Vanduo į baseiną atiteka iš požeminio šaltinio. Drauge perėjome visą baseiną, iki laiptų kitame krašte. Kai kurios novicės moka plaukti, o aš ne. Neatrodė, kad Jaja bijotų vandens, bet judėjo atsargiai. Tarytum norėtų apsisarvuoti nuo aplink kūną vilnijančių bangelių.

Iš šiltosios vonios patraukėme į šaltą, tikrai labai šaltą! Kartais svajoju, kad maudytumės kita tvarka, kad baigdamos maudynes susišildytume karštame vandenyje, bet karštomis vasaros dienomis, aišku, malonu atsigaivinti prieš užsimetant drabužius.

Po maudynių sesuo Numelė išlydėjo mus pro akmenines duris: atėjo eilė maudytis seserims. Jos maudosi paskiausiai, mat rytais visų pirma atlieka apeigas. Galop atėjo laikas pusryčiams Židinio seserijoje. Jaja atsisėdo greta manęs ir supratau, kad nusprendė nuo šiol tapti mano šešėliu. Paprastai taip vadiname naujokę, kuri prilimpa prie ilgiau vienuolyne gyvenančios merginos. Sekioja kaip šešėlis, kol atranda vienuolyne savo vietą. Pirmą kartą buvau pasirinkta vedle ir, neneigsiu, didžiavausi. Išsitiesiau ir nusišypsojau Enikei, sėdinčiai tiesiai priešais mus. Kadaise buvau jos šešėlis. Ji man primena mano seserį Naraesę, tokiais pačiais garbanotais plaukais ir šiltomis rudomis akimis. Kelias savaites bijojau paleisti Enikę iš akiračio. Ji nė karto neprarado su manimi kantrybės. Nutariau būti tokia pat kantri ir dosni su Jaja.

Šį rytą pagaliau vėl gavome šviežios duonos. Vakar sesuo Ersą su novicėmis šventė Havos šventę, taigi krosnis iššveista, pašventinta, joje vėl galima kepti duoną. Po kelių mėnesių vienos košės suleisti dantis į sūrį, vis dar šiltą duoną buvo tikra šventė. Nusišypsojau Enikei pilna burna ir ji nusijuokė.

– Turbūt niekas taip nemėgsta pavasario duonos kaip tu, Marese!

– O už pavasario duoną labiau mėgstu tik vieną dalyką. – Susižvalgėme ir kvatodamos abi sušukome: – Nadumų duoną!

Su Enike lengva pasijuokti. Dėl to ji man taip patinka.

Jaja pusryčių tik paknebinėjo. Paknaibė riekę duonos, bet paliko marinuotus svogūnus ir rūkytą žuvį. Mostelėjau į jos lėkštę.

– Tik palauk vasaros! Tada gausime prie duonos virtą kiaušinį ir storą luistą ožkos sviesto. O už horizonto pasislėpus Pavasario Žvaigždei, skanaujame medų!

– Tau reikėtų pamatyti Maresi rudens rytais, – įsiterpė Enikė. – Kai iškepa nadumų duonos, su riešutais ir sėklomis. Stovi pati pirma prie Židinio seserijos durų ir uostinėja kaip alkanas šuo. Rudenį gauname sūrio ir skaisčiai raudonos nirnų uogienės.

– Verda tyrę su medumi ir mėtomis. Sesuo Ersą sako, kad tokia tyrė būtų galima pavaišinti ir pačią Pramotę. – Vien pagalvojusi apie ją apsilaižiau lūpas.

Enikė smalsiai pažvelgė į Jają.

– O ką buvai pratusi valgyti namuose?

Jaja užsivėrė kaip moliuskas. Visu kūnu susigūžė, žvilgsnis – tuščias. Dirstelėjau į Enikę, papurčiau galvą ir nukreipiau temą, kad Jajai netektų galvoti apie Enikės klausimą.

– Tik dėl rudens pusryčių atlaikau nesibaigiančias žiemos košes, – tariau. – Košė, košė, košė, kiekvieną mielą dieną. Žinot, apie ką žiemom svajoju?

Jaja neatsakė, bet Enikė išsišiepė ir linktelėjo.

– Mėnesienos šokius! Po jų rengiame šventę Mėnesienos sode.

– Tada gauname koano kiaušinių aštriame padaže. Koano paukštis – vienuolyno simbolis, jo kiaušinius galima valgyti tik po Mėnesienos šokių. Be to, sesuo Ersą vaišina traškiais pyragėliais su mėsa ir cinamonu apibarstytais sezamų kepinukais. – Sučepsėjau. Prisiminus tuos gardžius valgius ėmė varvėti seilės. Enikė gurkstelėjo iš puoduko.

– Be to, gauname atsigerti ne tik vandens. Stipraus midaus ir saldaus vyno!

– Kelias laiptais iki Novicių seserijos valgio pilnu pilvu atrodo kur kas ilgesnis nei įprastai.

Nusijuokėme. Mudvi su Enike, Jaja – ne, tačiau jos kūnas vėl truputį atsipalaidavo.

Džiaugiasi, kad pavyko ją nuraminti. Pakilau nuo stalo.

– Eime. Metas į pamokas.

Paaukojome po kąsni duonos Židinyje, nusileidome Saulėtekio laiptais į vidinį kiemą, tada Saulėlydžio laiptais užkilome į Žinių seseriją. Žinių seserija – seniausia saloje. Sesuo O pasakojo, kad tai – pirmasis ir, ko gero, svarbiausias Proseserių statinys, iškilęs, joms atplaukus laivu Naondeliu.

Mano darbas – atidaryti sueižėjusias medines mažųjų novicių auditorijos duris ir sužiūrėti, kad ramiai susėdusios lauktų, kol sesuo ateis vesti pamokos. Kol aš giniau vidun vėluojančias jaunas, Enikė nusivedė Ją į mūsų auditoriją. Heo, kaip visada, atskubėjo paskutinė. Ta rytą sutikau ją Žinių sode, po citrinmedžiu, glostančią ant šono pakritusį, murkiantį pilką vienuolyno katiną. Išgirdusi mane, pakėlė akis; man dingtelėjo, kad dėl įkypų antakių visuomet atrodo tarytum juoktųsi.

– Ar galiu jį pasiimti į pamoką, Maresi?

– Juk žinai, kad negalima. Paskubėk, Heo. Jau tuoj ateis sesuo Numelė, juk nenori, kad tave bartų?

– Tave pačią dažnai bara, – tarė Heo ir atsistojusi įsikibo mažą rankute į manąją. – Noriu būt tokia kaip tu.

Pabučiavau jos baltą kyką.

– Tuomet verčiau rinkis gerąsias mano savybes, ne blogąsias.

Susikibusios nuskubėjome į mažųjų novicių auditoriją ir, vos Heo spėjus atsisėsti, į kambarį įsklendė sesuo Numelė, putni ir linksma kaip visados. Ji niekados neišbartų Heo – mergaitė tą puikiai žinojo.

Prasidėjus mažųjų novicių pamokai, aš nuskubėjau į savąją. Vėluoti buvo leidžiama tik man vienai. Durys į vyresniųjų novicių auditoriją – irgi seno, sueižėjusio medžio, bet tamsesnių lentų nei anos. Visad užveriu jas nepaprastai atsargiai, bijau, kad jei trenksiu, durys galutinai suskeldės ir išvirs.

Įsliuogiau į savo vietą ant nuzulinto medinio suolo prie didžiulio stalo, prie kurio sėdi visos vyresniosios novicės. Sesuo O dėsto pamokas atsistojusi auditorijos priekyje. Tik vyriausiosios novicės, netrukus pačios tapsiančios seserimis, pamokų nebelanko. Vietoj jų mokosi savojo amato.

Man pamokos be galo patinka. Mokomės istorijos, matematikos, apie Pramotę, kaip veikia pasaulis, apie mėnesieną ir saulę, ir žvaigždes, ir dar daug visko. Mažosios novicės mokosi skaityti, jei dar nepramokusios, rašyti ir panašiai.

Šiandien gilinome žinias apie salos istoriją.

– Ar atsimenate, kaip Proseserės čia atkeliavo? – paklausė sesuo O. Aš bemat pakėliau ranką ir ji linktelėjo. – Maresi?

– Proseserės nutarė bėgti iš šalies, kurios valdžią užgrobęs siaubingas žmogus be galo žiauriai elgėsi su tautiečiais, – atsakiau. Perskaičiau lobių kambaryje. – Niekam kitam buvo nevalia mokytis, tik jam. Proseserės nenorėjo būti jo vergės, taigi pagrobė visas jo žinias ir išplaukė čia laivu Naondeliu.

Sesuo O linktelėjo.

– Kelionė buvo ilga ir sunki. Jos atplaukė iš Rytų šalies, kuri yra taip toli, kad niekas nebepamena jos pavadinimo. Nuo Proseserių laikų daugiau niekas nebeatkeliavo į vienuolyną iš Rytų šalies. Didžiulė audra nubloškė Naondelį į šią salą, bet laivas per stebuklą nesudužo į uolas. Toje vietoje, kur užplaukė laivas, Proseserės pastatė Žinių seseriją.